

Sammanfattning

I denna promemoria lämnas förslag på vissa anpassningar i upphandlingslagstiftningen med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1031 av den 23 juni 2022 om tillträdet för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från tredjeländer till unionens marknader för offentlig upphandling och koncession och förfaranden till stöd för förhandlingar om tillträde för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från unionen till tredjeländers marknader för offentlig upphandling och koncession (Instrumentet för internationell upphandling – IPI), även kallad IPI-förordningen.

Förslagen innebär att det i upphandlingslagarna synliggörs att det kan finnas bestämmelser som rör offentlig upphandling i unionsrättsliga bestämmelser och att sådana bestämmelser kan ha företräde framför den nationella lagstiftningen. Vidare anpassas vissa bestämmelser för att tydliggöra leverantörers rätt till rättsmedel vid upphandlande myndigheters eller enheters felaktiga tillämpning av unionsrättsliga bestämmelser om offentlig upphandling. Det klargörs också att upphandlande myndigheters och enheters tillämpning av sådan unionsrätt ingår i tillsynsmyndighetens tillsynsområde. Förslagen innebär ändringar i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner och lagen (2010:1065) om kollektivtrafik. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2025.

Lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Häri genom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

dels att 20 kap. 6 och 20 §§ och 21 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 2 a §, och närmast före 1 kap. 2 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse Föreslagen lydelse

¹ Jfr rådets direktiv 89/665/EEG av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU.

1 kap.

Unionsrättsliga bestämmelser om upphandling

2a§

Det kan finnas unionsrättsliga bestämmelser om upphandling som har företräde framför bestämmelserna i denna lag.

20 kap.

6 §²

Om den upphandlande myndig- Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit *unionsrättslig bestämmelse om* eller kan komma att lida skada, ska *upphandling* och detta har medfört rätten besluta att upphandlingen att leverantören

har lidit eller kan ska göras om eller att den får komma att lida skada, ska rätten avslutas först sedan rättelse har beslutats att upphandlingen ska göras gjorts. om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. En upphandling får inte överprövas efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör.

20 §

En upphandlande myndighet som inte har följt bestämmelserna i denna lag ska ersätta den skada som denna lag eller unionsrättsliga därigenom har uppkommit för en *bestämmelser om upphandling* ska leverantör.

² Senaste lydelse 2021:1110.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en leverantör som har deltagit i en upphandling för kostnader den har haft för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag *menligt* har *påverkat* leverantörens möjligheter att tilldelas kontraktet.

ersätta den skada som därigenom har uppkommit för en leverantör.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en leverantör som har deltagit i en upphandling för kostnader den har haft för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag *eller unionsrättsliga bestämmelser om upphandling* har *försämrat* leverantörens möjligheter att tilldelas kontraktet.

21 kap.

1 §³

Den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över att denna lag följs.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över att *bestämmelserna i denna lag och unionsrättsliga bestämmelser om upphandling* följs.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2025.

³ Senaste lydelse 2023:815.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna dels att 20 kap. 6 och 20 §§ och 22 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 2 a §, och närmast före 1 kap. 2 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse Föreslagen lydelse

¹ Jfr rådets direktiv 92/13/EEG av den 25 februari 1992 om samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport-och telekommunikationssektorerna, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU.

1 kap.

Unionsrättsliga bestämmelser om upphandling

2a§

Det kan finnas unionsrättsliga bestämmelser om upphandling som har företräde framför bestämmelserna i denna lag.

20 kap.

6 §²

Om den upphandlande enheten Om den upphandlande enheten har brutit mot någon bestämmelse i har brutit mot någon bestämmelse i denna lag och detta har medfört att denna lag eller någon leverantören har lidit eller kan unionsrättslig bestämmelse om komma att lida skada, ska rätten upphandling och detta har medfört besluta att upphandlingen ska göras att leverantören har lidit eller kan om eller att den får avslutas först komma att lida skada, ska rätten sedan rättelse har gjorts. besluta att upphandlingen ska göras

om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. En upphandling får inte överprövas efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande enheten och en leverantör.

20 §

En upphandlande enhet som inte En upphandlande enhet som inte har följt bestämmelserna i denna lag har följt bestämmelserna i denna lag ska ersätta den skada som lag eller unionsrättsliga bestämmelser om upphandling ska

² Senaste lydelse 2021:1111.

därigenom har uppkommit för en leverantör.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en leverantör som har deltagit i en upphandling för kostnader den har haft för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag *menligt* har påverkat leverantörens möjligheter att tilldelas kontraktet. ersätta den skada som därigenom har uppkommit för en leverantör.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en leverantör som har deltagit i en upphandling för kostnader den har haft för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag *eller unionsrättsliga bestämmelser om upphandling* har försämrat leverantörens möjligheter att tilldelas kontraktet.

21 kap.

1 §³

Den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över att denna lag följs. Den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över att *bestämmelserna i denna lag och unionsrättsliga bestämmelser om upphandling* följs.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2025.

³ Senaste lydelse 2023:816.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

dels att 16 kap. 6, 20 och 21 §§ och 17 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 2 a §, och närmast före 1 kap. 2 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse Föreslagen lydelse

¹ Jfr rådets direktiv 89/665/EEG av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU och rådets direktiv 92/13/EEG av den 25 februari 1992 om samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorena, i lydelsen enligt

1 kap.

Unionsrättsliga bestämmelser om upphandling

2a§

Det kan finnas unionsrättsliga bestämmelser om upphandling som har företräde framför bestämmelserna i denna lag.

16 kap.

6§

Om den upphandlande myndig- Om den upphandlande myndigheten eller enheten har brutit mot heten eller enheten har brutit mot någon *av de grundläggande* någon bestämmelse i denna lag *principerna i 4 kap. 1 § eller någon eller någon unionsrättslig annan* bestämmelse i denna lag och *bestämmelse om upphandling* och detta har medfört att leverantören detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. rättelse har gjorts.

En upphandling får inte överprövas efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten eller enheten och en leverantör.

20 § En upphandlande myndighet En upphandlande myndighet eller enhet som inte har följt eller enhet som inte har följt

bestämmelserna i denna lag ska ersätta den skada som därigenom uppkommit för en leverantör.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en leverantör som har deltagit i en upphandling för kostnader den har haft för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag *menligt* har *påverkat* leverantörens möjligheter att tilldelas kontraktet. bestämmelserna i denna lag *eller unionsrättsliga bestämmelser om upphandling* ska ersätta den skada som därigenom har uppkommit för en leverantör.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en leverantör som har deltagit i en upphandling för kostnader den har haft för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag *eller unionsrättsliga bestämmelser om upphandling* har *försämrat* leverantörens möjligheter att tilldelas kontraktet.

21 §²

En talan om skadestånd ska väckas vid allmän domstol inom ett år från den dag då leverantören fick kännedom om eller borde ha fått kännedom om att ett avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten eller enheten och en leverantör.

Om en allmän förvaltningsdomstol har bedömt att förutsättningarna för ogiltighet enligt 13– 13 b §§ är uppfyllda, får dock en talan om skadestånd alltid väckas inom ett år från den dag då avgörandet fick laga kraft. Om en allmän förvaltningsdomstol har bedömt att förutsättningarna för ogiltighet enligt 13 § är uppfyllda, får dock en talan om skadestånd alltid väckas inom ett år från den dag då avgörandet fick laga kraft.

17 kap.

1 §³

Den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över att denna lag följs. Den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över att *bestämmelserna i denna lag och unionsrättsliga bestämmelser om upphandling* följs.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2025.

² Senaste lydelse 2022:780.

³ Senaste lydelse 2023:817.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik

Härigenom föreskrivs att 4 a kap. 11 § och 5 kap. 4 § lagen (2010:1065) om kollektivtrafik ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse Föreslagen lydelse

4 a kap.

11 §¹

Vid direkttilldelning enligt artikel 5.2 eller 5.3a, tilldelning enligt artikel 5.3b eller nödgärder enligt artikel 5.5 i EU:s kollektivtrafikförordning tillämpas följande bestämmelser i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner:

- 10 kap. 14 § (dokumentation),
- 16 kap. 4–21 §§ (överprövning och skadestånd), och
- 17 kap. 6–15 §§ (upphandlingsskadeavgift).

Vid direkttilldelning enligt artikel 5.3a, tilldelning enligt artikel 5.3b eller nödgärder enligt artikel 5.5 i EU:s kollektivtrafikförordning ska även 4 kap. 3 § (beaktande av miljö, social- och arbetsrättsliga hänsyn) lagen om upphandling av koncessioner tillämpas.

När lagen om upphandling av koncessioner tillämpas ska det som sägs i

¹ Senaste lydelse 2023:818.

1. 16 kap. 6 § första stycket om 1. 16 kap. 6 § första stycket om överträdelse av *de grundläggande* överträdelse av den lagen i stället *principerna eller andra* avse överträdelse av artikel 5.2, *bestämmelser* i den lagen i stället 5.3a, 5.3b eller 5.5 i EU:s avse överträdelse av artikel 5.2, kollektivtrafikförordning, i 5.3a, 5.3b eller 5.5 i EU:s lydelsen enligt förordning (EU) kollektivtrafikförordning, i 2016/2338, lydelsen enligt förordning (EU) 2016/2338,
2. 16 kap. 13 § om när rätten ska besluta att ett avtal är ogiltigt, i stället gälla om avtalet slutits i strid med artikel 5.2, 5.3a, 5.3b eller 5.5 i EU:s kollektivtrafikförordning, i lydelsen enligt förordning (EU) 2016/2338, och
3. 16 kap. 20 § om skyldigheten att ersätta skada i stället gälla om artikel 5.2, 5.3a, 5.3b eller 5.5 i EU:s kollektivtrafikförordning, i lydelsen enligt förordning (EU) 2016/2338, inte följts.

5 kap.

4 §² Den myndighet som regeringen Den myndighet som regeringen bestämmer ska utöva tillsyn över bestämmer ska utöva tillsyn över upphandling av kollektivtrafik upphandling av kollektivtrafik enligt 4 a kap. och enligt artikel 5 i enligt 4 a kap. och enligt artikel 5 i

² Senaste lydelse 2023:818.

EU:s kollektivtrafikförordning. EU:s kollektivtrafikförordning. Vid denna tillsyn tillämpas 17 kap. Vid denna tillsyn tillämpas 17 kap. 1–5 och 15 §§ lagen (2016:1147) 2–5 och 15 §§ lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner. om upphandling av koncessioner.

När lagen om upphandling av koncessioner tillämpas ska det som sägs i 17 kap. 4 § i den lagen om föreläggande gälla i fråga om riktlinjer enligt 4 a kap. 9 §.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2025.